

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

17 mei 2005

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Marijke Dillen en de heer Filip Dewinter –

houdende de instelling van een gezinseffectenrapport

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door mevrouw Gerda Van Steenberge**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera Jans, de heren Luc
Martens, Steven Vanackere;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Margriet
Hermans, Vera Van der Borgh;

de heren Kurt De Loor, Herman Reynders, mevrouw Elke
Roex.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, de dames An Michiels, Monique Moens,
de heer Jurgen Verstrepen, mevrouw Linda Vissers;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Trees Merckx-Van
Goey, Monica Van Kerrebroeck;

mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc Cordeel, mevrouw
Hilde Eeckhout;

de heer Bart Caron, de dames Else De Wachter, Michèle
Hostekint.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

mevrouw Helga Stevens.

Zie:

63 (2004)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door mevrouw Marijke Dillen, indiener	4
2. Algemene bespreking	4
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	6
4. Stemming over het geheel	6

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behandelde het voorstel van decreet houdende de instelling van een gezinseffectenrapport op 22 februari en 10 mei 2005 (*Parl. St.* VI. Parl. 2004, nr. 63/1).

1. Toelichting door mevrouw Marijke Dillen, indiener

Mevrouw *Marijke Dillen*, indiener, licht toe dat er eensgezindheid bestaat over de belangrijke rol van het gezin in de samenleving. Het is de plicht van de overheid om ervoor te zorgen dat gezinnen het goed hebben en goed kunnen functioneren. Tegelijkertijd kan ook niet worden ontkend dat de bijdrage van de individuele gezinnen aan de gemeenschap van zeer groot belang is op verschillende gebieden.

Het is dan ook noodzakelijk een beleid te voeren dat volwaardig en volledig rekening houdt met het gezin en het gezin zijn onvervangbare plaats in de samenleving teruggeeft. Het beleid moet ernaar streven dat gezinnen door geen enkele maatregel worden benadeeld, met andere woorden: een echt gezinsbeleid moet een topprioriteit zijn en gezinnen moeten volwaardig worden betrokken bij het beleid. Een dergelijk engagement kan het best decretaal worden geregeld om enige geldingskracht te krijgen en afdwingbaar te zijn.

Het decreet houdende instelling van het kind-effectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind, dat op 15 juli 1997 eenparig werd goedgekeurd, was een belangrijke stap, maar uit de praktijk blijkt dat dit onvoldoende is. Een gezinseffectenrapport gaat veel verder dan een kind-effectrapport en is daarenboven van een andere orde.

Gezinsbeleid kan niet worden teruggebracht tot een strak afgelijnd bevoegdheidsdomein, maar het moet een aandachtspunt zijn in elk beleidsdomein. De effecten op de gezinnen van heel wat maatregelen die tot de bevoegdheid van het Vlaams Parlement behoren zijn groot: bijvoorbeeld huisvesting, ruimtelijke ordening, vervoer, milieu en media.

In alle aangelegenheden die rechtstreeks of onrechtstreeks met gezinnen te maken hebben,

moet rekening worden gehouden met de rechten van de gezinnen. Dat moet op een systematische wijze gebeuren. Vandaar het pleidooi voor het instellen van een gezinseffectenrapport.

Bij de toelichting van het voorstel van decreet inzake het kind-effectrapport werd uitdrukkelijk vermeld dat “aan het gezin, als kern van de samenleving en als natuurlijke omgeving voor de ontplooiing en het welzijn van al haar leden en van het kind in het bijzonder, een specifieke aandacht dient te worden verleend”.

De effectenrapportage mag dan ook niet worden beperkt tot het kind. Daarnaast moet ook een gezinseffectenrapport worden ingesteld.

2. Algemene bespreking

Minister *Inge Vervotte* zegt dat er zeker behoefte bestaat aan een soort van screenings- of meetinstrument. De vraag is echter wat het beste instrument is voor de effecten naar de gezinnen. Het voorliggend voorstel beoogt een gezinseffectenrapport in te voeren. Uit de ervaring met de kind-effectrapporten blijkt dat die vaak veel te abstract zijn en daardoor weinig bruikbaar. Er is dan ook enige voorzichtigheid nodig bij het vastleggen van effectmetingen in effectrapporten, met een inflatie van effectmetingen.

De minister zegt dat zij het eens kan zijn met de bedoeling die door de indieners van dit voorstel wordt nagestreefd, maar dat zij kiest voor een andere methode. Haar voorkeur gaat uit naar een screeningsinstrument waarin diverse niet abstracte factoren worden opgenomen, met onder meer indicatoren als psycho-emotionele, financiële, relationele en pedagogische draagkracht. Uit de toetsing daaraan zou dan moeten blijken welke impact die aspecten hebben op maatregelen die al bestaan of nog genomen moeten worden. Zoals al eerder aangekondigd, is eind vorig jaar aan het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie (CBGS) de opdracht gegeven om dat screeningsinstrument te ontwikkelen.

De minister is ervan overtuigd dat met een dergelijk instrument de beoogde intenties beter kunnen worden waargemaakt dan met een gezinseffectenrapport. Dit gaat immers verder en het is soepeler, bovendien wordt rekening gehouden met de evaluatie van het kind-effectrapport en wordt een infla-

tie van abstracte rapporten vermeden via breed toepasbare en zeer concrete screeningsmodules, die het gezin ook breder benaderen dan in het voorliggend voorstel gebeurt. Aan het CBGS is de opdracht gegeven om dit in 2006 te ontwikkelen. Voor het einde van volgend jaar zou dit screeningsinstrument dus voorhanden moeten zijn.

Mevrouw *Elke Roex* zegt dat dit voorstel voor haar fractie niet aanvaardbaar is omdat het uitgaat van een zeer conservatieve definitie van het gezin. In de huidige samenleving zijn er verschillende gezinsvormen. Zo is er al lang sprake van nieuw samengestelde gezinnen en zijn er mensen van hetzelfde geslacht gehuwd. Een gezin kan dan ook al lang niet meer worden gedefinieerd als een man, een vrouw en hun kind(eren), maar er zijn veel verschillende vormen van gezinnen. Ook in het beleid moet met die diverse vormen rekening worden gehouden. In dit voorstel van decreet gebeurt dat veel te weinig. Er wordt eigenlijk gediscrimineerd, door maar één vorm van gezinnen op te nemen in de rapportage.

Mevrouw *Vera Van der Borcht* kan zich namens de VLD hierbij aansluiten. De groep die het meest risico loopt om in armoede terecht te komen zijn precies de eenoudergezinnen, vooral als ze in echtscheidingsproblemen verwickeld zijn.

De heer *Tom Dehaene* sluit zich namens zijn fractie aan bij de vorige twee sprekers. Ook hij is van oordeel dat de definitie van een gezin in dit voorstel wat te beperkend is. Zoals al vermeld, zijn er inderdaad ook wettelijke huwelijkscontracten mogelijk tussen mensen van hetzelfde geslacht. Ook een man of een vrouw alleen kan met kinderen een gezin vormen. Dat aspect is in dit voorstel niet verwerkt. Voorts lijkt dit voorstel al te ruim. Met een verplichting om bij elk ontwerp van decreet een gezinseffectenrapport te voegen, zoals verwoord in artikel 3, dreigt er inderdaad een toevloed van rapporten te ontstaan.

De spreker zegt voorts dat hij achter de passus van de beleidsnota over de gezinsindex blijft staan. Hij vraagt dat de minister de tijd wordt gegeven om dat concreet uit te werken, waarna een en ander kan worden beoordeeld.

Mevrouw *Marijke Dillen* stipt hierbij aan dat de partij van de heer Dehaene tijdens de vorige regeerperiode voor de invoering van een gezinsef-

fectenrapport heeft gepleit. Als wordt verwezen naar artikel 3 van het voorliggend voorstel, dan moet dat correct gebeuren. Bij de verplichting om een gezinseffectenrapport te voegen bij een ontwerp van decreet wordt immers uitdrukkelijk gesteld: “voorzover de genomen beslissing kennelijk het belang van het gezin rechtstreeks raakt”. Dat is trouwens letterlijk overgenomen uit het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport. Men neemt dus een loopje met de waarheid als men de zaken zo voorstelt dat de indieners voor een inflatie van rapporten zijn.

Wat de definitie van een gezin betreft, staat het de collega's vrij dat artikel te amenderen en het gezin ruimer te omschrijven. Voor alle duidelijkheid: Vlaams Belang heeft absoluut geen probleem met eenoudergezinnen. Spreekster herinnert eraan dat zij in het verleden meermaals aandacht heeft gevraagd voor eenoudergezinnen, die het in de huidige samenleving inderdaad vaak heel moeilijk hebben.

De spreekster zegt tot slot dat zij, hoewel CD&V afstapt van principes die in het verleden hier wel werden verdedigd, wel verheugd is dat de minister werkt aan een alternatief. Er kan misschien kritiek worden uitgebracht op een effectenrapportage, maar men moet dan wel consequent zijn en het kindeffectrapport afschaffen en vervangen door een ander screenings- en meetinstrument. Ofwel is een effectrapportage goed, zowel wat het kind als wat het gezin betreft – het milieu wil de spreekster buiten beschouwing laten omdat zij zich terzake onvoldoende onderlegt acht – ofwel is dat niet zo, maar dan moet men wel consequent zijn. Het is een goede zaak dat aan een screeningsinstrument wordt gewerkt, al zouden de vermelde indicatoren eventueel ook in een gezinseffectenrapport kunnen worden opgenomen. De vooropgestelde timing is wel zeer ruim, want het zal nog meer dan twee jaar duren tot dit in voege is. Met dat tijdschema moet worden gevreesd dat er voor het einde van deze legislatuur nog niet veel concreet zal zijn uitgewerkt.

Minister *Inge Vervotte* repliceert dat de geformuleerde bedenkingen wel degelijk ook voor het kindeffectrapport gelden. Die rapporten zorgen er immers niet voor dat beleidsmaatregelen aan de kinderrechten worden getoetst: er is wel een overzicht, maar geen toetsingsinstrument, waardoor de rapportage te abstract blijft. In de praktijk

blijkt dat de kindeffectrapportage vaak verworden is tot een administratieve verplichting, waarvan men zich kan afvragen of dat de beste weg is voor een toetsing aan de kinderrechten.

Wat het tijdschema betreft, moet er rekening mee worden gehouden dat het hier niet om een gemakkelijke opdracht gaat. Een goed werkbaar en wetenschappelijk verantwoord screeningsinstrument uitdokteren kan niet in enkele maanden. Het zijn trouwens de wetenschappers van het CBGS zelf die de benodigde tijd hebben vooropgesteld. Met het geven van de opdracht is er alvast niet getalmd, want dat is al eind 2004 gebeurd.

De heer *Luc Martens* zegt dat hij getuige is geweest van het parlementair initiatief dat tot de kindeffectrapportage heeft geleid. Een en ander moet in samenhang worden gezien met de oprichting van het Kinderrechtencommissariaat, een initiatief van toenmalig Vlaams volksvertegenwoordiger Kathy Lindekens. De onderliggende doelstellingen daarvan, deels gebaseerd op de positieve ervaring in Scandinavische landen, waren vrij ambitieus en dat initiatief had toen zeker een dynamiserend effect.

Om als het ware de regering preventief te beschermen tegen opmerkingen van het Kinderrechtencommissariaat, was het nodig bij de administratie een reflex te ontwikkelen om zoveel mogelijk te anticiperen op commentaar van de Kinderrechtencommissaris. Mede onder impuls van mevrouw Yolande Avontroodt is dan het voorstel van decreet ingediend houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind. Beide initiatieven zijn toen gelijklopend behandeld. Het ging om een creatie van dat ogenblik, met de mogelijkheden en de input van dat ogenblik. Een gezinseffectenrapport was met de toenmalige coalitie echter niet haalbaar. Dat idee is trouwens helemaal niet nieuw, want de Gezinsbond, vroeger Bond van Grote en Jonge Gezinnen, pleit daar al vele jaren voor.

De spreker besluit dat men het over het doel eens kan zijn. De vraag is alleen hoe dat doel het best kan worden bereikt.

Mevrouw *Marijke Dillen* zegt dat deze situatieschets correct is. Als de minister er nu echter van overtuigd is dat de kindeffectrapportage weinig

efficiënt is, dan zou zij dienaangaande even consequent moeten zijn als ten aanzien van een gezinseffectenrapport. Wat het tijdschema betreft, wenst spreker duidelijk te stellen dat zij de minister er niet van heeft beschuldigd dit project op de lange baan te schuiven. Zij vindt de timing van het CBGS wel te lang. Dat ligt niet aan de minister, al zou zij wel wat kordater kunnen zijn en bijvoorbeeld stellen dat een antwoord wordt verwacht op 12 maanden tijd. Voor het uitwerken van een dergelijk instrument zou een jaar toch ruim voldoende moeten zijn.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

De artikelen 1 tot 7 worden zonder opmerkingen verworpen met 7 stemmen tegen 5.

4. Stemming over het geheel

Het voorstel van decreet wordt verworpen met 7 stemmen tegen 5.

De verslaggever,

Gerda VAN STEENBERGE

De voorzitter,

Luc MARTENS
